

Lilia CALANCEA

Rodica
Ojog-Braşoveanu

320 de pisici în Cimitirul Bellu

POLIROM

2025

Cuprins

1. Ancheta din 1956. Constelația Rodicilor	5
2. Adio, București! Bebe Gașpar	31
3. Galenica. Certificatul de fruntașă în producție	49
4. București-Iași.....	55
5. Căsnicia cu actorul Cosma Brașoveanu.....	67
6. Cariera literară	81
7. Cenzura ceaușistă. Șapte pecete. Romanele istorice și de spionaj	105
8. Moartea lui <i>papa</i>	121
9. Moartea lui Cosma și trandafirul de sub cupolă	137
10. Golgota mea. Moartea fratelui	147
11. Trei ani. Infernul e aici	155
12. Moartea mamei.....	167
13. Moartea Rodicăi.....	183
<i>Bibliografie</i>	191

Am mers în tăcere, vreo treizeci de paşi, cred, înainte să ne oprim amândoi, paralizaţi de vedenia din faţa noastră.

Un motan negru, dolofan, cu fundă roşie la gât ne tăia imperturbabil calea. Era imposibil să nu reacţionezi la comicul situaţiei. Am izbucnit amândoi în râs:

— Te rog să reţii că nu eu, ci destinul ți l-a recomandat! a insistat Cosma. N-am uitat că nu suferi cotoii.

— Inutil să mă opun. Primesc cotoiul, dar am să-mi închipui că e căţel. Negru. Ca Lucifer. Cu faţă de om, ca în *Alice în Ţara Minunilor*. Cum îţi sună... Mirciulică?

— Melania şi Mirciulică. Mi-nu-nat!

*

Melania Lupu a depăşit-o degajat pe Minerva Tutovan. Mai ales în Moldova. Întotdeauna m-am întrebat care o fi fost motivul. Mă încălzeam la gândul că poate în Moldova se citeşte mai mult, dar, oricare ar fi fost el, cifrele vorbeau de la sine şi – o, ironie – nu în favoarea Minervei. 150.000 de exemplare vândute reprezentau un fapt care merita mai mult decât o întrebare şi poate chiar un studiu de cercetare. Pentru mine însă un lucru era cert: scriitoare m-au făcut cititorii.

Desigur – fapt inevitabil –, am devenit şi membră a Uniunii Scriitorilor. Dar mi-am dat seama repede că-mi pierdeam timpul pe acolo. Dacă de bani (şi

băgam parale bune în vistierie) nu-mi era jale, de timp, da. Noroc că se putea mânca bine la restaurantul scriitorilor, unde se perindau toți boemii vieții literare a Bucureștiului. Erau figuri mari: Jebeleanu – nelipsit, Carandino, Horia Lovinescu, Marin Preda, Nichita Stănescu – nelipsit, Tudor George, și astfel mai puteam compensa sentimentul inutilității. Aveam cu Cosma masa noastră la Casa Scriitorilor și, conform tradiției (devenită legendară), puțini îndrăzneau să ne curme intimitatea.

Nutream și manifestam față de membrii uniunii un soi de indiferență politicoasă. Rareori schimbam mai mult de o frază, două după un bună ziua. Nici la ședințe nu mă mai duceam, mă plictiseam repede. Ei nu puteau să mă învețe să scriu roman polițist, eu nu puteam să-i învăț pe ei cum să scrie. Genul de literatură în care excelam era privit de ei foarte „de pe Ceahlău“. La restaurant însă am mers regulat cu Cosma. Era și terenul meu de cercetare. Multe dintre discuțiile de la masa noastră s-au mutat în romane. În afară de una, ceva mai intimă.

— Îți lipsește ceva, Rodicuță?

— Nimic, Cosmuță.

— Ți-a trecut vreodată prin minte că și noi am putea fi personaje de carte? Culmea, tot cu nume grecești.

M-am întins după pachetul de țigări. Cosma m-a oprit. A scos două. Le-a aprins una de la alta și mi-a înmânat-o pe a mea. Am tras primul fum.

— Cosma înseamnă *lume* în greacă, nu? Deci ești lumea mea.

— Iar Rodica e *trandafir*. Lumea și un trandafir.

— Și atunci...

— Atunci parcă se cere întrebarea: cine e Micul Prinț în povestea noastră?

— *Je ne suis pas assez jeune pour tout connaître.*

*

În 1975 s-a împlinit încă un vis. Am obținut viză pentru străinătate, mai exact, pentru SUA. Cosma călătorea nestingherit cu trupa de teatru prin lume, eu încă nu puteam – aveam „clopoțel“ la dosar. Au jucat în favoarea mea probabil cele șapte cărți cu succes neașteptat. Așadar, iată-mă traversând Atlanticul. Până la urmă, călătoria s-a lăsat cu mari neplăceri și a fost pe punctul de a ne ruina carierele, dar totul urma să se întâmple abia la întoarcere.

Într-un parc de distracții, de lângă cascada Niagara, ne-am oprit în fața unei tipografii ambulante, unde exista un număr de ziare pretipărite, cu manșeta superioară goală. Alături, titluri pe care le puteai alege dintr-o listă. Trebuia completat doar numele. Contra trei dolari, îți completeai numele cu litere de tipar. Ne-am gândit să ne distrăm și noi. La trei dolari merita. Eu mi-am ales „Rodica Ojog-Brașoveanu a fost aleasă Miss Nud Niagara“ (RODICA OJOG BRASOVEANU CHOSEN MISS NUDE NIAGARA). Cosma ar fi vrut să aleagă manșeta cu „Cosma Brașoveanu ales președintele SUA“, dar, zice, „nu m-ar crede nimeni“. Și atunci, mai modest, a optat

pentru „Cosma Brașoveanu și-a pierdut nevasta la poker“ (COSMA BRASOVEANU LOSES WIFE IN POKER GAME). Bun, ne-am distrat, am plătit șase dolari, dar ne părea rău că ne distrăm numai noi. Și atunci ne-a venit nouă idee – foarte „deșteaptă“ – să expediem ziarele în România, respectiv la Teatrul Național (ziarul lui Cosma) și la Editura Militară (al meu) cu o scrisoare, vezi, Doamne, venită din partea unui român stabilit în Canada, indignat de ceea ce fac artiștii români ajunși în Occident, pentru niște bani.

Peste o lună ne-am întors în țară, dar nimeni nu râdea. La care noi am zis: e august! Lumea în concedii, stai să se întoarcă. Dar tot nimic. Atunci ne-am gândit: probabil că Securitatea le-a oprit la cenzură. N-au mai ajuns. Eu eram cu cărțile sub tipar. Acolo, iar nicio mișcare. În sfârșit, primesc un telefon de la Cluj, de la o prietenă de la Editura Dacia, care-mi spune: „Rodica, fii atentă, e scandal mare la Consiliul Culturii“. „Dar ce-am făcut, dragă?“ Zice: „Niagara! Atât. Dar nu spune la nimeni că știi de la mine“. După aia am aflat că a fost o ședință mare la Editura Militară, unde au început să brodeze scenarii despre noi, în urma scrisorii primite din Canada: „Stai să vezi, că probabil au vrut să-i racoleze ca spioni, ăștia au refuzat, ăsta este șantajul...“. Am fost scoasă din plan, nu mai puteam publica. Am mers cu explicații. Am ajuns până la CC, Secția culturală: „Uite, domnule, e banc, e un truc dintr-un parc de distracții. Cum vă imaginați ca de la un titlu de asemenea factură, Miss Niagara, să nu se

arate un copan măcar, pe prima pagină?”. În fine, s-au liniștit lucrurile. Concluzia și îndemnul lor au fost: „Altă dată să faceți bancuri mai bune!”.

M-am speriat, recunosc, dar am fost și încântată, chiar dacă am pierdut o carte în anul ăla. Și bani buni. Mi-am zis așa: dacă, la vârsta mea, sărită bine de treizeci, și la concurența de acolo, ăștia-și mai pot imagina că m-au ales MISS NUDE NIAGARA, ei, zic, domnule, sunt MARE! Încântată? Puțin spus! Am crescut colosal în propriii ochi și mulți ani m-am hrănit din orgoliul de DIVĂ, validat întâmplător de oameni cu intenții nu dintre cele mai bune.

Mulți dintre colegii și cunoscuții noștri au rămas cu impresia că noi doi o căutam cu lumânarea. Doi inconștienți. Și nu erau prea departe de adevăr. Provocam și sfidam, dar plăteam pentru toate. Asta e, ne-o asumam. Munceam mult. Ne puteam permite. E adevărat că bunăstarea creează inconștiență.

Pozna cu Miss Nude Niagara mă costase un an de salariu. Oricine s-ar fi cumințit. *En ce qui me concerne. Non, merci!* Preferam să pierd, dar să trăiesc cum vreau.

Firește că păream atunci mai nebuni decât alții, dar numai în contextul din România, căci în oricare altă țară am fi părut normali, în ciuda ieșirilor noastre artistice.

De pildă, în călătoria din Veneția, pe Cosma îl apucase cântatul în gondolă. Îi eram alături, firește. Tocmai eu să-i tai avântul? *Jamais de ma vie!* Îl încurajam, mai ales că avea ureche muzicală, nu șagă. Când întinsese un *O sole mio!* peste canal, se opriseră

turiștii americani să-l aplaude. Frumos? Nu! Mi-nu-nat!

Dar a avut și Cosma de dat explicații la cazul Niagara, deși la Teatrul Național îi cunoșteau bine firea. Până la urmă și-au dat seama că fusese o poantă marca Brașoveanu.

Cosma era as în pozne și calambururi. Îl știau mulți din studenție, unde-i avusese colegi pe Florin Piersic, Ioana Bulcă, Leopoldina Bălănuță, Liviu Crăciun. Îi cunoșteau năravul, în special cei (unii) care au avut (ne)șansa să lucreze cu el în primii ani. Cosma era o natură rebelă, spunea totdeauna ce gândea fără menajamente, indiferent că era vorba de un mașinist, pompier, coleg sau director. Astfel și-a atras multe antipatii și a ratat roluri. La cea mai mică nedreptate reacționa prompt, amenința cu demisia și chiar o făcea, motiv pentru care s-a ales în teatru cu porecla „Brașoveanu demisie“.

O întâmplare a rămas antologică.

În al doilea an de activitate teatrală a lui Cosma, Teatrul Național se afla într-un turneu la Timișoara cu spectacolul *Orologiul Kremlinului*, scris de Nikolai Pogodin. În rolul lui Lenin strălucea talentatul actor Gheorghe Popovici-Poenaru, iar Cosma interpreta rolul ceasornicarului care trebuia convins, în ciuda rezervelor sale, să repare orologiul, simbolul Kremlinului.

În aceeași zi, cu doar câteva ore înainte de spectacol, Cosma a făcut *un coup de foudre* pentru o studentă din Timișoara, pierzându-și capul în cel mai strict sens al cuvântului. Bucuros mai întâi că tânăra